

ภาพยี่ห้อโคลงประพาศธารทองแดง
พระนิพนธ์ เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์

แจกในการกฐินพระราชทาน
มหาอำมาตย์โท พระยาศรีธรรมมาชิราษ
ปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย

วัดหน้าพระเมรุ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระเพทศักราช ๒๔๖๖

18/07/2566
โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

อธิบาย

ภาพย์ห่อโคลงของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์

วิธีแต่งกลอนอย่างที่เราเรียกว่าภาพย์ห่อโคลงเป็นแบบ
โบราณ บอกขรรษาไว้ ในตำราจินตามณีของพระโหรา
ครั้งแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราชว่า “ภาพย์
ห่อโคลงมีได้กำหนดไม่เอกโท นิยมแต่งกลอนให้ตอกัน
ตุงตั้งบังคับ พระอาจารย์เรากล่าวไว้ว่า ให้อักษรต้นบท
(ภาพย์) นั้นมาต้องช่วยอักษรต้นบทโคลงทุกบทตามที่
เหตุอุปมาตึงไม่ ไผ่แลอชยอนมีภาพย์ห่อ ถ้าตงนั้น
มีไคกลมมีประเภทเป็นเหลี่ยมเป็นแฉ้วนไคกัก (ภาพย์
ทห่อก็ย่อมนเป็นเช่นกัน) ปราชญ์ผู้มีปรีชาฟังแต่งตาม
(ให้ได้ตงนั้น) จึงจะควรชื่อว่าภาพย์ห่อโคลง” ตง
พิจารณาความตามคำอธิบายของพระโหราฯ ประกอบ
กับภาพย์ห่อโคลงของโบราณซึ่งมีอยู่เป็นตัวอย่าง เข้าใจ
ว่าลักษณะการแต่งภาพย์ห่อโคลงนั้น เขาโคลงตั้ง

13/07/2568

(๒)

เป็นกระทัยท ๑ ยังคยให้แต่งกาพย์ให้ความตรงกยโคลง
 ให้ ได้ ในกาพย์ยทเคยว คือโคลงยทหนึ่งมี ๓๐ (คำ)
 อักษร ยังคยให้แต่งกาพย์ยทหนึ่งอันมีกำหนดเพียง ๒๒
 อักษรให้ ได้ความเหมือนโคลง อันเป็นใจความ แลยัง
 ยังคยจำกัดลงไปอีกชั้นหนึ่งว่า อักษรต้นของกาพย์คย
 ใช้คำเคยวกับอักษรต้นของโคลงคย จะยกตัวอย่าง
 กาพย์ห่อโคลงของโบราณมาให้เห็นในท่นสัทยทหนึ่ง

กาพย์

๑ หญิงชายหลายลำซ้อง มามักของถ้องแฉวงทาง
 ผุงย่าวสาวสำออง รวงชางแกล้งแต่งคุงาม ฯ

โคลง

๑ หญิงชายหลายลำซ้อง	โนเน
ผุงย่าวสาวสรवलเส	ยัวยม
คุงานผ่านโลเก	ควรราช
แต่งเงงไพร่พรายพรม	พริบพริบมพรม ฯ

13/47/2566

(๓)

ภาพยี่ห้อโคลงต้องมีภาพยี่ห้อ ๓ โคลงบท ๓ ว่า
ความเดียวกันทำนองนี้เป็นคู่ ๆ กันไป ภาพยี่ห้อที่
โคลงนำเป็นกระตุ้ความแล้วแต่งภาพยี่ห้อบรรยายความ ทั้ง
เช่นยี่ห้อขี้ไม้ก็คยให้เรือกก็คิไม่นับว่าเป็นภาพยี่ห้อโคลง
เพราะแต่งภาพยี่ห้อยาวไม่มีกำหนดจำกัด

ลองคิดว่าภาพยี่ห้อโคลงนี้จะสำหรับแต่งเรื่องชนิดใด
เห็นว่าชรอยชั้นเคิมจะบัญญัติขึ้นสำหรับแต่งเล่นประชัน
สำนวนกัน ทำนองเดียวกับแต่งโคลงกระตุ้ ๆ แต่ง
กลอนกลบท มีใช้สำหรับแต่งเรื่องที่ยาวคังเช่นเรื่อง
นิทาน เพราะยังคยให้ความภาพยี่ห้อกับโคลงซ้ากัน
ถ้าแต่งเป็นเรื่องนิทานก็เสมคเกณฑให้คนอ่านฟังเล่า
นิทาน ๒ เทียวในขณะเดียวกันหาเหมาะไม่ ลักษณะที่
เล่นภาพยี่ห้อโคลงชั้นเคิม เห็นจะเอาโคลงสี่คังเป็น
กระตุ้ยี่ห้อ ๓ แล้วค่างคนค่างไปแต่งภาพยี่ห้อมาประชันกัน
ภาพยี่ห้อของใครแต่งได้ใกล้กับโคลงยิ่งกว่าของผู้อื่นก็

(๕)

ว่าของผู้นั้นเป็นก็ คงเป็นของสำหรับแต่งประชันกันเล่น
เป็นบท ๆ เช่นว่า กภาพย์ห่อโคลงจึงไม่มีสัมผัสค์ต่อบท
รียงกัน ทั้งในระหว่างกภาพย์ต่อกภาพย์ ฤๅโคลงต่อโคลง
ถึงจะแต่งยาวไปก็คู่ก็สำเร็จรูปอยู่ในกภาพย์บท ๑ กับ
โคลงบท ๑ เท่านั้น

แต่โบราณกภาพย์ห่อโคลงเห็นจะชอบเล่นกันแต่บาง
คาบบางสมัย เพราะเป็นของแต่งยากกว่าโคลงกระทั่ง
ผู้แต่งได้ก็จะมีน้อย จึงมีใครจะพบตัวอย่างเหลือ
อยู่ หนังสือกภาพย์ห่อโคลงของโบราณที่มีฉบับอยู่ใน
เวลานี้เป็นอย่างดีเท่าที่รู้จักคือ กภาพย์ห่อโคลงของพระศรี
มโหสถ แต่งเมื่อแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
แต่งเป็นบทสังวาค์เรื่อง ๓ เป็นคำสรรเสริญพระยาช้าง
เผือกเรื่อง ๓ แต่กระขรวรแต่งเอากภาพย์ขนานเอาโคลงส
ไว้หลังเป็นคู่ ๆ เห็นจะเป็นเพราะแต่งเป็นเรื่องยาวก็ห็น
หาความสรวก ด้วยแต่งโคลงตามกภาพย์ง่ายกว่าแต่ง
กภาพย์ตามโคลง จึงทำอย่างนั้นแต่ต้นไปจนตลอดเรื่อง

(๕)

ภาพยี่ห้อโคลงของโบราณที่แต่งขึ้นหลังพระศรีมโหสถ
มากคือภาพยี่ห้อโคลงของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ - ทรงแต่ง
เมื่อในแผ่นดินพระเจ้าบรมโกษาว่าด้วยเสด็จประพาศ
ธารทองแดง (ที่เขาพระพุทธรบาท) ซึ่งพิมพ์ในสมุด
เล่มนเรอง ๑ กับนิราศพระบาทอีกเรื่อง ๑ เจ้าฟ้าธรรม
ธิเบศร์นั้นมักเรียกกันเป็นสามัญตามพระนามเต็มว่า
“เจ้าฟ้ากุ้ง” เป็นพระราชโอรสพระองค์ใหญ่ของพระ
เจ้าบรมโกษาได้เป็นพระมหาอุปราชแต่ที่วังศตเสียดหา
ได้รับรรชทายาทไม่ เป็นกวีอย่างยอดเยี่ยมในครั้งกรุงศรี
อยุธยาพระองค์ ๑ พระนิพนธ์ของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ซึ่ง
ควรอ้างเป็นตัวอย่าง ก็คือภาพยี่ห้อ ซึ่งยังชอบร้อง
กันเล่นแพร่หลายแมจนทุกวันนี้ ยังมีหนังสือกลอน
เรื่องอื่นซึ่งเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ทรงแต่งไว้ อีกหลายเรื่อง
บางเรื่องเห็นได้ว่าคง พระหฤทัยแต่งสู้ของเก่าซึ่ง คน
ทั้งหลายเห็นว่าแต่งยาก ดังเช่นเรื่องนั้นไทปะนั้นทสตร
ทรงแต่งเป็นกลอนคำหลวง อย่างสำนวน มหาชาติครั้ง

(๖)

แผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถนั้นเป็นต้น ที่ทรง
แต่งเรื่องประพาศธารทองแดงแลนิราศพระบาทเป็นภาพย์
ห่อโคลง ก็น่าสันนิษฐานว่าเพราะประสงค์จะสั่งสำนวน
ภาพย์ห่อโคลงของพระศรีมโหสถ ซึ่งยังไม่มีใครกล้า
แต่งขึ้นมาจนเวลานั้น เช่นเดียวกับที่ทรงแต่งนั้นโดยนิต
สตรเป็นกลอนคำหลวง ความที่สันนิษฐานจะถูกฤาษี
อย่างใดก็ตาม เมื่ออ่านก็จะเห็นได้ว่าเจ้าพาราธรมธิเบศร์
ทรงแต่งคสุ ไท่ทั้ง ๒ เรื่อง

กระบวนเล่นภาพย์ห่อโคลงคงกล่าวมาข้างต้น คือที่
เอาโคลงสี่บท ๓ ตั้งเป็นกระทั แล้วต่างคนต่างแต่ง
ภาพย์ห่อโคลงประชันกัน ตามตำราจินตามณีของ
พระโหราานั้น เมื่อก็คิดเห็นว่า ถ้าพวกนกเวียนที่หัด
แต่งกลอนในขงยุบนจะเล่นอย่างก็เห็นจะสนุกก็ ขอให้
ท่านผู้เป็นครุษาจารย์ในโรงเรียน ซึ่งได้สมุดเล่มนั้น
ไปอ่านจงพิเคราะห์ดูเถอญ.

กาพย์ห่อโคลงประพาศธารทองแดง

พระนิพนธ์ เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์

ความมุ่งหมาย

- ๑ กลอนกรรหมี่ตรงคี่ เป็นกันกงเรียบเรียงไป
ทรงช่างระวางใน เทพธิดาหลังคาทอง
๑ กลอนกรรหมี่แห่หอม เรียงไสว
เสด็จพศคาลทองโคกล หว่างเข็รือง
ทรงช่างระวางใน มชอ
เทพธิดาเยือง ย่างแห่นหลังคี่ ฯ
- ๑ เครื่องสูงเพราเพร็ดพราย ชมชมสายช้ายชวาเคียง
ธงไชยธงฉานเรียง บกลองชนะตะเต็งक्रम
๑ กลองทองคี่क्रमक्रम เต้นเรียง
ทำตะเต็งเต็งเสียง क्रमครน
เสียงปรวเรือบเพียง การเวก
แต่ร่นแตร่นแตรฝรั่งชน ห่วงหัวเสียงสังข์ ฯ

- ๑ นักสนมกรมชแม่มี ชีข้างกยรูปโตมใจ
ภักตราอ่า่องใส นุ่งห่มโอ้ใสภาจริง
- ๑ นักสนมกรมชแม่เจ้า ทั้งหลาย
ชีข้างกยคารวาย แจ่มหน้า
- ภักตราอ่า่องใสสาย สุกสว่าง
- นุ่งห่มโอ้โองผ้า อร่ามริ้วทองพราย ฯ
- ๑ เพริศเพราเหล่านางห้าม รูปทรงงามตามเสด็จไป
ฉนมวยรววยริมไร ม่านขกนถววงวัง
- ๑ เพริศเพราเหล่าฝ่ายห้าม งามนัก
รูปงามตามแลลักษณะ ลุขต้อง
- ฉนมวยรววยไรอรรค ชาเยศ
- ม่านขกนถววงข้อง ห่อหุ้มคลุมเต็น ฯ
- ๑ เทยวเล่นเปเนเกษมศุข แสนสิ่งสนกปลุกใจหวัง
เร่ร้ายผายผาศผาง หวีกรนสนสนมไพโร

๑ ศุขเกษมเปรมหน้าเหลือบ ดินหล่ง

แสนสนุกปลุกใจหวัง วัง

เกินรายผายผนียง ชายป่า

หัวเราะรอนชนช สองนิ้วชวนแล ฯ

๑ พงพลาหลายหม่มชร้อง ในเดือนทองร้องระงมคง

ธารน้ำคว่ำกนลง เล่นน้ำแน่นเตรนชมกัน

๑ ผุงข้างสล้างใหญ่่น้อย พังพลา ฯ

ทอกโทนพินายหลาย ล้ำถ้วน

ทองแคงเผือกเนียมราย ในเหล่า

ลงทำน้ำกำชวน เล่นร้องชมแปรวัน ฯ

๑ กระบือโคโขลร้องเทยว เขาเสียมเสียวเสียวใจหาย

เลมหล้าอาหารชาย ขำริมท่งวังวงเขา

๑ กระบือโคโขลร้องเทยว เหลือบหลาย

เขาเสียมเสียวใจหาย ขาคขัว

เลมหล้าอาหารชาย ริมป่า

ลงร้องทองทองนา ปลักแฉกกลางคม ฯ

๙ ๐ กวางทรายรายกินหญ้า สกรฆ่าพาพวกจร
 สุกข์ในโล่เท่าหอน ตามเป็นหมู่พรเพรียกเลี้ยง

๐ กวางทรายรายเสัพหญ้า ติงตอน
 หมุ่ฆ่าพาเพื่อนจร ลูกล่อม
 สุกข์ขิงจอกหอน หลายเหล่า
 เป็นหมู่พรเพรียกห่อม เหาอของเลี้ยง ฯ

๐ กระทิงวงทังคู้ ลำเคียบตรกก่าฆ่า
 หน้ำค่อนท่อนตัวกำ เขาเข้าวงก่งรอมงาม

๐ กระทิงวงทังคู้ ชันชำ
 ลำเคียบตรกก่าฆ่า โย่งข่อม
 หน้ำค่อนท่อนตัวกำ แรงเลิศ
 เขาเค่าวงก่งข่อม แะล่อมเสียมรอมงาม ฯ

๐ มีหมมผดขลขลข ขนไม่ผดขลขไวถง
 เรียวแรงแข็งซังซัง กัดโพรงไม้ไต่ผงกิน

๑ เลื้อยทวารคล้ายชันไม้
สัตว์โตไปใกล้มัน

๑ เลื้อยทวารคล้ายชันไม้
วิ่งว่องไวฉับพลัน
สัตว์โตใกล้กลายเป็นมัน
โชนหยกถนัคกักกินได้

๑ ละครมาคมาคเริงแรง
เถาใหญ่ใกล้ปากมัน

๑ ละครมาคอาจร่านเร็ว
พันพางคางแขงวลัย
เถาใหญ่ใกล้ปากมัน
กักขาคสนิทคิตเขียว

๑ โคนแคงแข็งกินอยู่
ลูกน้อยค้อยคางมม๖

๑

วิ่งว่องไวได้โดยพลัน
โชนหยกถนัคกักกินไป

มองขยั้น
นั่งไม้
ในร่ม
ขย่ำกัมกินหลัง ๑

๑
พันคางแขงแกลงกักวลัย
กักขาคสนิทคิตปากไป

แรงขยั้น
งักเขียว
คากาย
ขย่ำกินพลาง ๑

๑
ยืนเป็นหม่มคู้เคียงคลา
เทียวเล่นรบคักคักปลายกิน

๑ โคแดงแจ่มที่ลอม กินเกลี้ยง
 ยนเป็นหมู่คู่เพ็ริ่ง พรังหน้า
 ลกน่อยค้อยตามเคียง นนมแม่
 เทยวเล็มรบคักกัทัญญา อ่อนอ่อนปลายเคลือบ ฯ

๑ โคเพลิงระเภาะท่งออก แวงเป้นคอกหนอกสูงเตลิ่ง
 เขาโตโคลัวรังเวิง เมียลกน่อยค้อยตามกัน

๑ โคเพลิงระเภาะท่งแหล่น ลองเซ็ง
 แวงคอกหนอกสูงเตลิ่ง เกอนเภา
 เขาโตโคลัวรังเวิง ชมหมู่
 เมียลกน่อยค้อยเคล้า แม่เนยวกินนม ฯ

๑ ผงฟานผ่านเกอนถ้อง เคนเขยรชองก้องพงไฟร ✕
 เทยวกินถันถานโต มีนาหญ้าอาหารเนา

๑ ผงฟานผ่านเกอนถ้อง แกวไคล
 เคนเขยรชองก้องพงไฟร เกลอนกลุ้ม
 เทยวกินถันถานโต แดงโย่ง
 มีหญ้าน้ำพงผู้ม^{13/07/2566} ย้ายเข้านอนเนา ฯ

- ๑) หมูเม่นเห็นพรอมแพรม ขนตัวแหลมแซมหนักหนา
ใครประจะจับมา พองขนสปีทส์ลัดถูกแทง
- ๑) หมูเม่นขนเส้นขมทั่ว กายา
ขนแหลมแซมหนักหนา แน่นซว้อง
ใครประจะจับมา คุเล่น กัด
พองขนสปีทส์ลัดต้อง ตีคหน้าถูกแทง ฯ
- ๑) เสือปลาล่ากินปลา วิมำท่าหาเหยื่อแฝง
ปลาวายสวายหางแดง คว้าไถ่ถนคักคเว่กน
- ๑) เสือปลาปลาเวียนหวาย คี่แปลง
วิมำท่าหาเหยื่อแฝง อ้อยโกถ
ปลาวายสวายหางแดง เบ่นหมู่
คว้าถนคักคเว่กน คายเว่เร่กน ฯ
- ๑) กระจ่างหลายพงศัพทอู เต็นชมจนทรหนควตาม
ช่อนซุ่มชุมแหลมหลาม ยามออกเล่นเต็นชมกน

- ๑) กระจ่างหลายพวกพ้อง พรวรคังาม
 ชมชนแสงจันทร์ตาม โล้เหลน
 ช้อนชมชมเหลอหลาม หลายเหล้า
 ยามเมือออกเล่นเตน โสคเสียวชมกัน ฯ
- ๒) เสือกระจ่างลายเขียนซึก ตวกระจิกนิกกว่าแมว
 ขยบตาบังแบว ขยบกระจ่างแล้วแจ้วคำราม
 ๓) เสือกระจ่างลายซึกซึน เป็นแถว
 กระจิกกว่าแมวเหมือนแมว ฝักเชียว
 ขยบตาบังแบว มองหมอย
 ขยบกระจ่างตายเคียว ยายำคำราม ฯ
- ๔) กระจ่างกระจิกเตย วงเวรเวรนำเอนตก
 เหมือนกวางอย่างคาก มีเคียววนอิชวอชแถมสอง
- ๕) กระจ่างกระจิกหน้า เอนค
 เคนร่อยเวียงามตร กระจิกอช
 เหมือนกวางอย่างคาก ติงกบ
 มีเคียวขาวนอชชอช ๓/๐7/2566 แนนข้างเคียงสอง ฯ

- ๑ ผุงสิงใหญ่^๒น้อ^๑กระ^๑หุ^๑ย ชน^๑อยู่^๑อยู่^๑ร^๑อง^๑หา
 ผุงข้าง^๒หว่าง^๑พฤ^๑กษา ค่าง^๑โจน^๑ไล่^๑ไขว่^๑ปลาย^๑ยาง
- ๑ ผุงสิง^๒ยอ^๑ยขา^๑ย^๑คัน^๑ พวา^๑หนา
 ผุง^๒ชน^๑ม^๑ก^๑ห^๑า เป^๑ล่า^๑ข้าง^๑
 ผุง^๒ค่าง^๑ห^๑ว^๑าง^๑พ^๑ฤ^๑กษา มา^๑สู่^๑
 ครอบ^๑แ^๑คร^๑ก^๑ไล่^๑ไขว่^๑คว^๑้าง โลก^๑เล^๑ี้ยว^๑โจน^๑ปลิว^๑ ฯ
- ๑ สิง^๒ลม^๑ชม^๑เซ^๑ย^๑ค^๑ุ ลม^๑น^๑ิ่ง^๑อยู่^๑ผู้^๑คน^๑หมา^๑ย
 ลม^๑พ^๑ัต^๑ย^๑ค^๑เค^๑ียว^๑ห^๑าย พ^๑ัต^๑ท^๑ค^๑ไ^๑ค^๑ไป^๑ตาม^๑ลม
- ๑ สิง^๒ลม^๑ชม^๑ค^๑ุ^๑คัน^๑ ยาง^๑ท^๑ร^๑าย
 คน^๑น^๑ิ่ง^๑ต^๑ง^๑ใจ^๑หมา^๑ย ย^๑น^๑ก^๑ล^๑ว^๑ย
 ลม^๑พ^๑ัต^๑ย^๑ค^๑เค^๑ียว^๑ห^๑าย วิ^๑ว^๑
 พ^๑ัต^๑ท^๑ค^๑ไ^๑ค^๑ไป^๑ด^๑้วย ถ^๑ว^๑น^๑ค^๑ล^๑้าย^๑ตาม^๑ลม ฯ
- ๑ สิง^๒จ^๑ุง^๑ง^๑น^๑เ^๑ง^๑อง^๑เซ^๑ย^๑อง^๑ ค^๑้อ^๑ย^๑ก^๑ระ^๑เท^๑อง^๑เ^๑ง^๑อง^๑ค^๑ลา^๑ค^๑ลา^๑น
 ทาง^๑ส^๑ัน^๑ม^๑ัน^๑ง^๑ม^๑งาน จ^๑ัย^๑ท^๑ว^๑ไ^๑ค^๑ไ^๑ค^๑ง^๑าย^๑ท^๑าย

- ๑) ลิงจุ่นงนหง่อยหน้า ชมซาน
 ค้อยกระเคื่องเงงกลาคลาน ร่ายไม้
 หางสั้นมันงมงาน กินอยู่
 จู่จับเอาควโต ร่ายแท้ควเห็น ฯ
- ๒) ผูงข้างข้างแคงค่าง ใต้หมากปรางข้างแบนไผ
 คนคอยู่อะไซ ย่อมทิ้งไล่ให้มันบิน
- ๓) ผูงข้างแคงค่างข้าง ควโต
 ใต้หมากปรางแบนไผ เล่นไม้
 คนคอยู่อะไซ เนืองนั่ง
 ย่อมทิ้งยิงกระสุนให้ ผงทอชิงแบนบิน ฯ
- ๔) ตะกวตเหยเมยเข้าไซ ในโพรงไม้ไต้เป็นรัง
 ด้วน้อยกระจ้อยหวัง รบจรเข้เลห์เหม่อนกัน
- ๕) ตะกวตเหยเข้าไซ คั่นกรัง
 โพรงไม้ไต้เป็นรัง ด้วนคั่น
 ด้วน้อยกระจ้อยหวัง ครบ
 อย่างจรเข้เลห์เห็น ห่อนเพยนกันเหม่อน ฯ

๑๑. ลินเล่นแผ่นดินหลาย เห็นคนอายสิ้นหน้าตา
คนเขาเอาตัวมา ขดตัวไว้ไม่คลี่คลาย
๑๒. ตัวลินเช่นเกล็ดแก้ว กายา
หัวทางขกหน้าตา ช้อนไว้
คนเขาเอาตัวมา ค่อย
ขอร่ำแคะแคะไค้ ไม่เคลอนคลาคลาย ๗
๑๓. ตัวคุ่นงุนคลาคลาน ไค้อาหารเข้าในโพรง
ชอบกลั่นลำโรง เข้าเคล้าค้อยู่เป็นรัง
๑๔. ตัวคุ่นค้อยเตอင့်คั้น หลังโงง
ฉวยสัตว์เข้าในโพรง ไค้เต้า
ชอบกลั่นลำโรง รังร่ม
พาคู่เคียงคลาเคล้า อยู่ถรวงรัง ๗
๑๕. ผุ่งอันคั้นแผ่นดิน กินรากไม้ใบรวกษย
ปล้องเห็นเป็นขลุ่ย ๒๕๖๖ คู้คินร่วงกลวงเป็นโพรง

๑ ผงอินทน์ชวนฟัง	ดินขุย
รากไผ่ไม่รวกขุย	กักแห้งน
เห็นช่องปล้องกินขุย	ชุกอยู่
กินร่วงกลวงทางแหลัน	ลอบกเลี้ยวในโพรง ๗
๑ กระเห็นต้นกล้วยคล้าย	ลายพยอมแพรมแกมดำ—
	เหลือง
ไต่ย่นต้นหมากเพือง	ลกลักห้ามตามกันกิน
๑ กระเห็นต้นค้ายเหนือง	มาเนียง
คล้ายต่างคำแกมเหลือง	เล่าเลือง
ไต่ย่นต้นหมากเพือง	กินเพือง
หางคองกิ่งไม้ไปเลือง	คล้ายคล้ายชายคล้าย ๗
๑ กระเออยเลอยหางยาว	ต่างคำขาวราวลิกอิน
ล็กพร้อมย้อมมากิน	เห็นเห็นไต่ไปตามกัน
๑ กระเออยเลอยร่ห้อย	หางยาว
ล็กอินทกินเมือคราว	แกกต้น
รปร่างต่างคำขาว	เขย่นชิต
ต้นเต็นไต่ไต่พัน	อยู่อย่างเขาย่าง ๗

13/07/2566

- ๑ กระแต่ใต้ไม้กระจ๊อบ ด้วนน้อยน้อย โจนเรื้อเรื้อ
 โพรงปรออยู่กบเมียบ หางพัวเรื้อเทียวไปมา
๑. กระแต่ใต้กิ่งน้อย ตามเมียบ
 ด้วกระจ๊อบ โจนเรื้อ ว่างไม้
 โพรงปรออยู่เย็นเลีย โลมลูก
 หางร่าเรื้อวเทียวไหล คุเลียวไปมา ฯ
- ๑ ชมชมตบรศกลั่นกล่า หน้าเซยมแฉล้มแนมคู่เคียง
 เล่าภาซอชมคเซียง คนหานักมักตามรอย
- ๑ ชมคเซียงเกลยงกลั่นกล่า หอมชวย
 แฉล้มคางหางร่าสลวย เซยมหน้า
 ยนค้อยเคียงรวย รวยกลั่น
 คนตามถามซอซา คงขันชาวยรวย ฯ
- ๑ กระรอกหางพัว โพรงไม้ยู่คไต่ตาม
 หางสลวยสลวยงาม ว่างไปมาหน้าเอนค

- ๑ กระรอกหางงูเห่าน
โพรงไม้คู้ยู่ตาม
ทางสลวยสลวยงาม
วิ่งไวไปมาให้
- ๑ บ็องข้างอย่างบังก่า
เหนียงในไค้ค่างกิน
อาหารโตไ้รู้
- ๑ บ็องข้างอย่างบังก่าคล้าย
แปลกแต่รู้แบบนิน
เหนียงในไค้ค่างกิน
อาหารโตไ้รู้
- ๑ ตกต๋หม่มตกแก
ผงหลวงรวง เลอขแขวน
- ๑ ตกต๋ตกแก่ว้อง
แบบงบังก่าแตน
ผงหลวงรวงเลอขแขวน
บนปลายไม้ใหญ่เถ่า
- ปลายมะขาม
โลกไหล้
ชาวผ่อง
ชนหน้าเอนค ๗
มาแปลกกินมันรู้บิน
อาหารโตไ้รู้เลย
- โดยถวิล
ไล่ขู้
สัตว์เสฟ
ห่อนแจ้งใจเลย ๗
องอ่างแย้แลบงแตน
- บนปลายไม้ใหญ่รังรวง
คนแหงน กูนา
ค้อเผ่า
ริงเวียบ
แผ่นดินวังเวียง ๗

- ๙
๑	งูเขียวเขียวเลื้อยแล	พยตุกแกย้อมสู้กัน
	ตุกแกกึ่งพัน	แรงงูมากปากคลาคลาย
๑	งูเขียวสายม่านเลื้อย	ลายมัน
	พยตุกแกกวกขัน	เกยงกล้า
	งูขบกึ่งพัน	วิตรวย
	แรงมากปากคลายอ้า	ออกให้งพลัน ฯ
๑	งูเขียววิคตุกแก	ตุกแกคางแข็งขยัน
	กึ่งงูขยพัน	อ้าปากง่วงลวงคัยกิน
๑	งูเขียวแลละเหลอหม	พิศพลัน
	ตุกแกคางแข็งขยัน	คายไว้
	กึ่งงูเร่งพัน	ขนตเคียวต
	ปากอ้างงโต	ลิกลวงคัยกิน ฯ
๑	งูทองย่องเยองย่าง	วิว่าซางซ่างฟ่ายหาง
	ปากหงอนอ่อนล้ำอ้าง	ซ่างวิว่าเล่นคั้นตามกัน

๑) ไม้เท้าอัสคแสง

ขุดทางต่างสีแกม

๑) ไม้เท้าหน้ากากล่า

หัวแดงแฝงเคอียแนม

ขุดทางต่างสีแกม

ตัวต่างอย่างคนแกลิ่ง

๑) นกหว้าหน้างามลาย

ข้อมกนถนล้าเนา

๑) นกหว้าหน้าเปรี้ยบแต่ม

ตัวลายดาวพรายเพรา

เทยวกนถนล้าเนา

เคียงคู่เคล้าเผ่าหล้า

๑) พังพรรรเคล้าคู่

งเห่าเอาชนกพนั

หัวสีกแดงแดงเคอียแนม

สีแต้มต่างอย่างวาทเขียน

ปากแหลม

เนองแข็ง

ลายลวด

แดงแต้มซิคเขียน ๗

คือนดาวรายพรายเพริศเพรา

พาคู่เคล้าเผ่าซมกน

ครเดล้า

เพริศหน้า

เคยอยู่

เก็บลมเล่มกน ๗

พยพานงอยู่สีกน

พังพรรณหันตัวคาม

- ๑๐ กระจิบกระจายน้อยนำ เอนก
 ปากตะกั่วชายชมภู่ แห่งหอม
 นกไล่กรอดคคฟ พองชก
 จอแจพรวงพรวงพร้อม เปรียบกร็องร็องในไพร่ ๆ
- ๑๑ การเขนรำเขนหาง ย่าวชนพลาถกวางชกวาง
 จินใจแกงจืดมา ร็องแจ้วจาขาวังเวง
- ๑๒ กางเขนรำไต้ต้น พฤษยา
 ย่าวชนกวางชกวาง ปากอ้า
 จินใจแกงจืดมา พดเพรียก
 นกพร็องร็องแจ้วจา ปากอ้งวงเวง ๆ
- ๑๓ นกขมนแหลของหลากหลาย มีสพายหมายสอองคาง
 เหลลของอรัมงามชกหาง เห็นส้าอางช่างมีพรรรณ
- ๑๔ นกขมนเหลลของก่าของ ชกหาง
 มีสพายหมายสอองคาง ค่างแก้ม
 เหลลของอรัมงามชกหาง เห็นเล็ค
 สร้อยส้าอางอ่างแถม แต่งให้มพรรรณ ๆ

- ๑๕
- ๑ ชมคุ่มชุ่มชื้นแซว ร้องโศกแก้วแล้วบินไป
 เลียนนกหกโตโต ย่อมเลียนได้ ไท้เสียงแมว
- ๑ ช้างแซวเสียงแจ้วส่ง เอาใจ
 ร้องโศกแก้วบินไป มุงไม้
 เลียนนกสิงโตโต เหมือนอยู่
 ไม่เพี้ยนเลียนได้ ไท้ เล่ห์ร้องเสียงแมว ฯ
- ๑ นกคุ่มชุ่มชุ่มนอน ในคองอนสั้นโศกคลา
 ลายเลียนเหมือนนกระทา แต่ตัวน้อยค้อยเก็บกิน
- ๑ นกคุ่มชุ่มชุ่มอยู่ช้อย ไปมา
 คองอนช่อนกาษา กระจ้อย
 ลายเลียนเหมือนนกระทา กระแจ่ม,
 แค่ว่าตัวน้อยช้อย ค้อยเฉยวเก็บกิน ฯ
- ๑ นกเงือกอยู่โพรงไม้ ผัวพิกไซ้เมียผันผาย
 เล่นช้อยเล่นขยลลย ผัวหมายไว้ให้รวงรัง

- ๑ นกเงือกช้อยชอกไม้ เรียงราย
- ผัวพักเมียผืนผาย ถ้วนไต่
- เล่นช้อยเสวยสบาย ลิมค้
- ผัวออกอาหารให้ อยั้เฝ้ารวรง ๑
- ๑ ซาคติยษปพทรชาติทราย กหลายกนายทั้งสองทาง
- เบงระมาคยสันการ กถยขานเพราเหล่าดาวเรือง
- ๑ ซาคติยษปพทรชาติชน เคียงกลาง
- กหลายกนายสองทาง กลนฟัง
- เบงระมาคยสันการ ตรงกลย
- สาวสาวฉวยชิงหุ้ง เก็บร้อยรอยกรอง ๑
- ๑ เพกาสาเกกุ่ม ไม้คาคุ่มทุมราชา
- สกรมมขมพวา ไม้หมากข้าขานางเปล้า
- ๑ เพกาผกย้อมกุ่ม ผลหนา
- คาคุ่มทุมราชา เนองหน้า
- สกรมมมะขมพวา ชมภ้
- สาเกไม้หมากข้า ๑๓/๐๗/๒๕๖๖ อิกเปล้าขานาง ๑

- ๑ เลียนางแน่นหน่วยน้อย พอพง
นางแย้มแกมทองตง อิกอ้อย
สุพรรณิกการะทง ขานแย้ง
ราชพฤกษ์ทรกตวงย้อย ภู่เพียงไทรไทร ฯ
๑ ชงโคตะโกขบหัว้า ต้นคุมกกาฝากลง
ชอบกลต้นมหาหงส์ มะเทือกคกกลกนมแมว
๑ ชงโคตะโกขบหัว้า คายคอง
คุมกกาฝากลง คิคไม้
นมแมวมหาหงส์ เห็นอ้อย
มะเทือกคกกลกนมเท้า แล่ะทิงสอขกนิน ฯ
๑ กำจัดสลักไต่ชน พนเพินภภูเขาสั่ง ✕
แคคางขางขงตง ต้นกระแบกแปลกกันขาน
๑ สลักไต่กำจัดคั่น หางขง
ขนภภูเขาสั่ง หย่งหยน
แคคางขางขงตง ตรงโตวค
ตระแบกแปลกกันขน ๑
เกลดอนกคู้มขานไต่ว ฯ

๑ แคล้อยช้อยเข้ฆ่า

ต้นกาลาน้ำดอกบาน

งวงษ์พลับพลึงพาน

นมมอเปรี้ยวเรียบเทียบกลึง

๑ แคล้อยช้อยฆ่า

ชนคชนาน

เขมกาลาคอกบาน

ท้แจ่ง

งวงษ์พลับพลึงพาน

มอเรียบ

นวแบ่งงามคังแกลึง

พนทวยเทียบกลึง ๗

๑ พมเวียงเคียงคตเค้า

คณยเจ้าเหล่าลึงจำ

คั่นองุ่นขนุนลำ

มลออมะกอสตอเทียบ

๑ พมเวียงเคียงคตเค้า

ยานฆ่า

ขุเจ้าเหล่าลึงจำ

ไซวชน

คั่นองุ่นขนุนลำ

มลอมาก

มะกอสตอเทียบ

เถียนเถียงตริบเทียบ ๗

๑ กำบายรายทองท

คณลนิจททางจร

กล้าเพาะเงาขริบงลือน

สทชนพวงมะม่วงชุ่ม

๒๒๒

๑ กำจายรายททอง
ลนทททางจร

ตงคอิน
ขากวาง

กลำเพาะเงาะเวียงสลอน
สทอนดางสำคสสำง

ทรงลก
ลกเลื้อยมระวงซุม

๑ จิงจ้อยยอมโคย
ฉิงชททางฉม

ควงรายรอยไสยชายชม
ร่นร่นสนุกปลุกปลมใจ

๑ ยมโคยยอมจิงจ้อย
ควงรอยไสยชายชม
ฉิงชททางฉม

สลอนสลม
ชนหน้า
เย็นเฉียบ

ร่นร่นสนุกกริกหรั

ปลุกปลมใจหญิง

๑ กล้วยไม้ห้อยตำเตย
หอมหวังวังเวงใจ

นมตำห่อยเรยทางไป
ว่ากลิ่นแก้วแล้วเรียมเหลียว

๑ กล้วยไม้ห้อยย้อยคล
นมตำห่อยเรยไป
หอมหวังวังเวงใจ

ควงไสว
กลิ่นเกล้า
รศรภาค

ว่ากลิ่นแก้วแล้ววิชา

หยุดยั้งแลเหลียว

๑ ทองกวาวคราวดอกแดง เจริงจำแวงแดงเหียงหัน
 รำไยไม้มุกมัน เคี่ยมตะเคียนเลี่ยนรงเวียง

๑ ทองกวาวคราวดอกพร้อม แดงฉั่น
 เจริงจำแวงเหียงหัน เหียวคั้น
 รำไยไม้มุกมัน เพื่องผ้อ
 เคี่ยมตะเคียนเลี่ยนคั้น หมูไม่รงเวียง ฯ

๑ เจตพังคีส์เสียดสัน พรหมคคยนคณทาทง
 เลียบครุสศสังระหง คั้นเต้าร้างกว้างแแต่้วกระโคน

๑ สันส้อยส์เสียดชน เปนกง
 พรหมคคคณทาทง ค่านกว้าง
 เจตพังคีสังระหง พังอาด
 เลียบครุคั้นเต้าร้าง กว้างแแต่้วกระโคนหนา ฯ

x ๑ ตรีภคววยลวยรัมขอ สคอสคคขอหลายมาน
 มหาภมะตาดแล่มสถาน มตุ้มมขวิกจิตมูลเพลิง

- ๑ ๑ ครกคิรวยสลวยร่วมชอ เสถียรสถาน
 สดอสดอชอหลายมาน มากพัน
 มหาตมะตาคแลสมสถาน สันยัสัน
 มชุมมะชววิคคิตัน ตกไม้เจตมูล ฯ
- ๑ ๑ ปอเบ้งเตงเตยคาล สนตระการปานทางโต
 ตันทองตรองคองโพ สักสูงสศพคชากะณิน
 ๑ ๑ เตยคาลปอปานเบ้ง เเตงอะไซ
 สนเปรียบหางสิงโต ตำลั้ม
 ตันทองตรองคองโพ ทเลเวียบ
 พคชาสักสูงกลั้ม ค่าไม้กะฐินงาม ฯ
- ๑ ๑ ปรูประระกำตก คันรคฟ้าหญ้านางแฝง
 พิวพุ่มช่มแสงแขง ลูกคิตันหล่นลงเนอง
 ๑ ๑ ปรูประเคียรทาศค้วย ระกำแกง
 รกฟ้าหญ้านางแฝง ฝากเหือง
 พิวพุ่มช่มแสงแขง กางกิง
 ลูกคิตกกลงเนอง ๐7/2566 กลาคกลั้มกลางกิน ฯ

- ๑ พาคไฉนตะไคร้มีนาว เทียนข้างน้ำหวานนทรีย
 ซอเมเชลนเขญกานี่ หงอนไก่อ่สลั้ท้ขี้มขาน
- ๑ พาคไฉนตะไคร้เเนอง มนาวมี
 ข้างน้ำหวานนทรีย หนาคน้ำ
 ซอเมเชลนเขญกานี่ เทียนข่า
 หงอนไก่อ่ขี้มกล่า กลั้ข้อยแตงฉิน ๗
- ๑ น้อยหน้าหนาเช่นเหล่า น้อยเห็นเกล้าเต้าตามชม
 นางนวลนวลนางสม หวานน้ำกลุ้มกทุมนาขนาน
- ๑ น้อยหน้า่น่าลูกพร้อม ไตกลม
 น้อยเห็นเต้าตามชม ชันผู้ม
 นางนวลนวลนางสม โสภัก
 หวานน้ำมีเกลอนกลุ้ม กทุมทองนาขนาน ๗
- ๑ ไม้เทศงามผาดผุก ต้นเสียบครุฑพุทธรักษา
 ทองสีบอย่งงวมผล เข้าดอกแตกแป่ลกทอขาว

๑ ไม้เทศงามเงื่อนแต่ม เลขา
 เลียบควรวุพทรรักษา ไทษคุ่ม
 ทองสีบอย่างตรา งามเลิศ
 เข้าดอกแตกดวงกลุ้ม แปลกด้วยดอกขาว ฯ

๑ มังคุดลมคหมากเม้า เหล้าทเวียนเนียรภูสี
 มลมังสังกรณ มีรอยลนอิทผาล้า

๑ มังคุดลมคหมากเหมา มากมี
 ทเวียนเนียรภูสี คำค้อม
 มลมังสังกรณ มีมาก
 คนรอยลนชนลอม หมไม่อินทผล ฯ

๑ แทงทวยกกล้วยกคัย คนบขไสวไซ่น้ำหอม
 พงลมพนมพนอม น่องโลกเลียบหลาหลกไปลง

๑ แทงทวยกกล้วยคยเลอย เกรองอม
 บขไสวไซ่น้ำหอม ท้วเของ
 พงลมพนมพนอม ล้าเจียก

โลกเลียบหลาหลกเหนอง น่องคันโคกลงสาร ฯ

๑) หมากม่วงพวงพรวนย่อย พิมเสนห้อยสอยมากขึ้น
 สุกห้ามตามใจวิล เชาตะกร้อขอเกี่ยวลง

๑) หมากม่วงพวงห้ามย่อย งามเห็น
 พรวนพิมเสนเหลืองเป็น ปากกร้อ
 หมอนทองมองมันเย็น เติ่นสู้
 สอยแซ่ปลางหัวหรือ หล่นกลุ้มชิงกัน ฯ

๑) หมวกม่วงคียบห้ามผ่าน ไล่ในงานพานตบระรอง
 นึ่งลอมหอมเนืองนอง ใช้น้ำปลางายักัน

๑) หมากม่วงคียบห้ามให้ ปอกผ่าน
 งามน้ำปลาทาน จุ่มจุ่ม
 นึ่งลอมหอมกินกราน กินอยู่
 เช็ดพบนพนายม อิมเขื่อนรวาจอย ฯ

๑) ชมรมไม้ไทรไทร เรไรไพรแหว่แจ้วเสียง
 เรียบเฉื่อยสักเนยผยอง ยวีเสณาระเพราะเพลงเกรง

- ๑ เกินเพลินชมรมไม้ ไทรไทร
- สศัษัศัพทเรไรไพธ แว่วแจ้ว
- ระกำรำโยไฟ เลื่อนเลื่อน
- มัจจุคลมุตแก้วแก้ว กุ่มกุ่มทรม่วงมวง ฯ
- ๑ หัวสิงหลกลางสิง คั่นกลางสิงแลหลัง
- สิงไต่กะไต่สิง สิงโลดคว่ำประสาสิง
- ๑ หัวสิงหลมากเรียกไม้ ลางสิง
- กลางสิงหลกลางสิง หลอดอกคู้
- สิงไต่กะไต่สิง ห่มเย็น
- สิงโลดคว่ำประสาสิง ๑
- ๑ บุ่มไก่อแลหงอนไก่อ คั่นหางไก่อแลสร้อยไก่อ
- โหราเคือยไก่อไก่อ ให้เทียบไก่อไก่อจับนอน
- ๑ บุ่มไก่อหงอนไก่อคั่น เรียงไสว
- หางไก่อแลสร้อยไก่อ กกกก้อง
- โหราเคือยไก่อไก่อ เมียงม่าย
- คั่นเทียบไก่อไก่อร้อง ๑

3/07/2566

(A)

๑ เพกาต้นตมกา

ชุมกาแลสายกา

๑ เพกาตมกาต้น

โยทกากรรณิกา

ชุมกาแลสามกา

ต้นมะกากรรณิก

๑ ธารไหลใสสะอาด

ห้วยน้ำเย็นไกลคลา

๑ ธารไหลใสสะอาดน้ำ

มีจลาชาติยานานา

จอกสร่ายกินไคลคลา

ตามคู่มากล้ายคล้าย

๑ นั่งเล่นเห็นหมู่ปลา

กินเข้าเอาไปรยปราย

โยทกากรรณิกา

ต้นมะกากรรณิก

กาลา

ถ้อง

กาสุ

จี้ไม้กาหลง

มีจลาชาติยานานา

ตามกันมาให้เห็นตัว

วินมา

ห้วยน้ำ

เซยหมู่

ผูกให้เห็นตัว

พริ้งพรุมาแหล่เหลื่อหลาย

ปลามากใกล้ได้เห็นตัว

- ๑ นั้งชมปลาหมิวหมิว
พรพรงมาเหลือหลาย
กินเข้าเอาไปรยปราย
ปลาว่ายใกล้ใต้กิ่ง
- ๑ ปลาแปบแลปลาเข้า
ปลาหน้าคนเหมือน
๑ ปลาคอกปลาแปบเข้า
เข้าเมาเหล้าคางเขิน
ปลาหน้าคนเหมือน
ปลากคกรวยสวายหัวย
- ๑ ตะครีบคอกครีบหู
สร้อยล้ำปลาหมอแขยง
- ๑ ปลาตะครีบคอกกระดิ่ง
ปลายั่วยเวียนแฝง
สร้อยล้ำปลาหมอแขยง
แมงกวักโลกล้ำ
- เรียงราย
ว่ายวัง
ลงข้อย
ห่อเข้าคปลา ฯ
ปลาเข้าเมาปลาคางเขิน
ปลากคกรวยสวายหางแดง
แลเลือน
มุ้งหม้าย
คนอัย
โยกน้ำหางแดง ฯ
หมูปลาขั่วยเวียนแฝง
ปลาแมงกวักหมูกะตงเหง
หแขง
ผ่งน้ำ
สังกวาค
พรงพรัมกะตงเหง ฯ

- ๑ ปลาข้าวปลาเนื้ออ่อน ว่ายมาก่อนปลาหนามหลัง
กระแหทางแดงหวัง เข้าสู่ทุ่งมุงเล่มไคล
- ๑ ปลาข้าวเนื้ออ่อนหญ้า ว่าย
มาก่อนปลาหนามหลัง อยู่หน้า
กระแหทางแดงหวัง คลาหลัง
เข้าสู่ทุ่งเล่มหล้า เหยียดปากกินไคล ฯ
- ๑ ปลากระโทงแทง อยู่นชวาคแขวงสับครัน
หน้าสันปลานวลจันทร์ ปลาของแฉ่งปลาเสือหมู
- ๑ ปลาชโคกระโทง ว่ายกัน
อยู่นชวาคแขวงสับครัน ว่ายแว้ง
หน้าสันนอกนวลจันทร์ หลายเหล่า
- ปลาทุกทองของแฉ่ง หมกเหม็นเสือหมู ฯ
- ๑ กคคปลิงปลากั้งมี ปลาที่ปลากคอย
พ่นน้ำกระพ่ายกระพือ ปลาหูช้างช้างเขียบชีว

- ๑ กคคคั้งปลากคั้งว้าย ชายงอย
 ปลากะตักปลากคอกอย แอบข้าง
 ฝนน้ำกระจ่ายกระเจย หลายเหล้า
 ปลาสอหุข้างข้าง เขี้ยบขบปลาสิว ๆ
- ๑ เทโพแลเทพา คระเพี้ยนพาพาพวงกร
 ใฮย้าปลาสลุมพอน ผักพรว้าเพรียแลหนวดพรวาม
- ๑ เทโพพาพวงพ้อง เทพา
 ปลาคระเพี้ยนปลากาพา คู้เคียบ
 สลุมพอนใฮย้าปลา หลายหมู่
 ปลาผักพรว้ามาเพรีย ว้ายใหล์หนวดพรวาม ๆ
- ๑ ผุงนาคมากหมู่มา คำน้าท่าหาอาหาร
 ผุงปลามาพะพาน ขยไต่ถนคกคกนเนอง
- ๑ ผุงนาคมากหมู่หม้วี ทาขนาน
 คำน้าหาอาหาร แก่ลกลล้า
- ผุงปลามาพอพาน พะปาก
 ขยถนคกคกคไตน้ำ ผคขนถนเนอง ๆ

- ๑ งูเหลือมคอกกระหวัดไม้ หางกระหวัดไว้ใ้อาหาร
 วิกน้ำในห้วยธาร โพงไปมาเอาปลากิน
- ๑ งูเหลือมแบนท้องแผ่ คี้ออกทาน
 วิกน้ำหาอาหาร โพงไล่
 ไครมครุ่นในห้วยธาร เสียงฉ่า
 โพงสาตไปให้น้ำ ชานสิ้นกินปลา ฯ
- ๑ งูเหลือมขนกิ่งไม้ ไบหนา ใส่ช้อนชอน
 แกกาข้างวานร พดมาใกล้ไ้ช่วยกิน
- ๑ งูเหลือมขนค้ำไม้ ไบสลอน
 คางชบแนบแอบนอน ช้อนเว้น
 แกกาค่างวานร ลิมร่วง
 งูขบถนคักกตเนน ค้อยถลากลนกิน ฯ
- ๑ จรเข้หลายว้ายเคียงคู้ เย็ดเปนหมูก่เข้าไป
 เป็ดบินสิ้นตกใจ คนพิศเพ่งเลงแลดู

- ๑ จวเข้าใหญ่่น้อยว่าย ชลไส
 พู่ตามเข็มนาไป เรือยริ
 เข็มนาทำตกใจ บินตน
 คนคลาเลงแลซ ขอกให้กันญู ๆ
- ๑ เบ็ดหงส์ลงธารา คล้าดำหาปลาตะเพียนเวียน
 ไล่ลัดควักควียนควียน หาปลาแปบแทบทันกัน
- ๑ เบ็ดหงส์ลงท่องท่อง ธารา
 เกร็งคล้าดำหาปลา ก่ายห้วย
 แฉวงแขยงม้ากา กตหลด
- ไต้แปบแถบกายหม้าย อ้าวควัวตะเพียนเวียน ๆ
- ๑ ตะพานน้ำคลานชนไข่ ผงไข่วไว้ในหาดทราย X
 ตรีวตราวเต่าม่านลาย ผกดำคล้าว่ายเห็นตัว
- ๑ ตะพานน้ำคลานชนไข่ ใต้นตะกาย
 ผงไข่วไว้ในหาดทราย กลยเกลยง
 ตรีวตราวชนม่านลาย ตรีวเต่า
 กำผกคล้าว่ายพยง ๕66 ก่ายกลุ้มหนาคัว ๆ

- ๑ ปู่กิ่งลอยก่งก้าม แลเหลือหลามยามเหยื่อหา
 หอยโข่งหอยขมตา วักมัททองธาร
- ๑ ปู่กิ่งลอยก่งก้าม ไคลคลา
 เหลือหลามยามเหยื่อหา สีสอง
 หอยโข่งหอยขมตา วักเกล็ดอน
 สวรรพคมัททอง ทำน้ำธารสินธุ์ ฯ
- ๑ เถาว์ลยพินพฤกษา ดียชิงชำชำแกว่งไกว
 ทำเพลงวังเวงไพเราะ สังกเสียงเรอเยยลครเควรง
- ๑ เถาว์ลยพินไม้หย่อน ลงมา
 สวรรนึ่งดียชิงชำ ห่วงห้อย
 ทำเพลงวังเวงอา รมนชชน
 เสียงสังเพวระคอกสร้อย น้าร้องลครเควรง ฯ
- ๑ ลมพคมาเรอเยย เรอเยย เป็นชวยเรอเยยสำราญใจ
 ปู่ผ่านอนหลับใน 3/07/2566 ได้ร่วมไม้ไทรสาขา

๑ ลมพัดมาเฉื่อยชอ

ยู่ผ่านอนหลับไหล

ฟูกหมอนเรียบกันไป

นอนหลับได้ไทรผู้ม

๑ ลางนางอาบนํ้าท่า

ท่าแย่งแก่งหัวม

๑ ลางนางตักนํ้าท่า

ชกขม้นเหลืองบรรจง

หัวเกล้าเขาเทวาทรง

ผัดหน้านวลงามตา

๑ ขบเสวีจขมนกไม้

หญิงชายฟังตำราญ

๑ ขบเสวีจขมนกไม้

ชมแหล่งไพรพนัคถาน

หญิงชายชนสมยาน

ใครอ่านวานเต็มขัง ^{13/17/2566}

เย็นใจ

กลาตกลุ้ม

ในร่ม

ร่มไม้ไพศาล ฯ

ทากขม้นเหลืองพวงชม

ผัดหน้านวลงามใจชาย

อาของค์

ลอบนํ้า

งามแง่

ยั่วเย้าใจชาย ฯ

ในแหล่งไร่พนัคถาน

ที่ผัดอ่านวานเต็มเขียน

โคลงการ

เถื่อนกว้าง

ใจโลก

ช่วยเต็มเขียนลง ฯ

๑	เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์	ไชยเชษฐาสรีวงศ์เพ็ชร
	แต่งให้สถิตย์เสถียร	จำเนียรกาลนานสืบไป

๑	เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์เจ้า	ทรงเขียน
	ไชยเชษฐาสรีวงศ์เพ็ชร	เลิศล้ำ
	แต่งไว้สถิตย์เสถียร	ในโลก
	จำเนียรกาลนานชั่ว	อานอ้างสรรเสริญ ฯ

๑	เจ้าฟ้า หน่มน้อยราช	กุมาร
	ธรรม อารงกลอนการ	ช้วนเข้ม
	ธิเบศร์ วราสถาน	ไชยเชษฐ
	สรีวงศ์ ทรงโคลงแค้น	แต่งไว้วานสงวน ฯ

๑	เจ้าฟ้าเลิศล้ำโพธิ	สมภาร
	กรมขุน หลวงพญากวาน	กรายเกล้า
	เสนา นรวาน	ไชยชน ชมนานา
	พิทักษ์ รักษาเชื้อ	คำควบใจเกษม ฯ

- ๑ ขบ จนจอมโลกเจ้า คันวัง
 ข พิตรสถิตยขลังก์ เลิศหล้า
 วิ ร่างกายโคลงหวัง ชนโลก อานนา
 บุรณ พระโคลงเจ้าฟ้า ภิเษกเจ้าทรงสงวน ฯ
 ๑ อักษรเรียบร้อยถ้อย คำเพราะ
 ผู้ร้อ่านสารเสนาะ ุ้ ุ้
 ขบ 'เรอหยทรวง
 ขอร้อ่านไม่เหมาะ ตรงเทิ่ง ไปนา
 ทำให้โคลงทงนั ุ้ ุ้
 ชั่วช้าเสียไป ฯ
 ๑ อักษรสรรสร้างช่าง ชุขงาน
 โคลงก็เพราะเสนาะสาร แด่งไว้
 ผู้ร้อ่านกลอนการ พาช้น ใจนา
 ขบ ผู้บร้อ่านให้ ักข์อ้งเสียโคลง ฯ